

Förhållandet mellom idrott og medier er ett ofta avhandlat ämne i dessa spalter, vilket följer av att det är ett forskningsfält som är i stark tillväxt och engagerar en rad flitiga och framgångsrika forskare. Det finns också en i stark tillväxt stadd utgivning av böcker, i Skandinavien och internationellt, som på olika sätt behandlar spänningsfältet där idrott och medier möts. En sådan bok recenserar i denna oppdatering av Knut Helland, ledande norsk medieforskare. *Sport Journalism: A Practical Introduction* av den brittiske sportreportern (på *The Independent*) Phil Andrews är en i bästa mening brittisk handbok, med god täckning av sitt ämne, som är läsvänligt och pedagogisk presenterat. Inte helt problemfritt dock, vilket Hellands läsning och recension ger vid handen. Författaren hukar sig inför de mer komplexa etiska spørsmål som en sportjournalist ställs inför, men därutöver duger boken gott och väl till sitt syfte.

Introduktion till sportjournalistiken

Kunt Helland

Institutt for informasjons- og medievitenskap, Universitetet i Bergen

Phil Andrews

Sports Journalism: A Practical Introduction

180 sidor, hft.

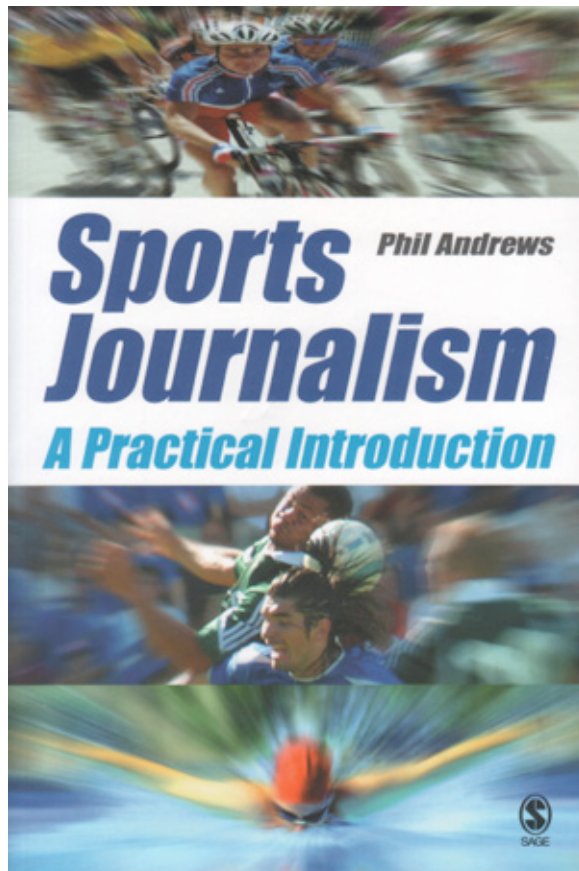
London: SAGE Publications 2005

ISBN 1-4129-0271-1

De siste årene har oppmerksomheten på forholdet mellom sport og medier nærmest eksplodert, og i skandinavisk sammenheng er feltet nå vel etablert. Idrottsforum.org og de mediehistoriske symposiene ved Idrotthistorisk museum i Malmö (i samarbeid med Sveriges Centralforening for Idrottens Främjande) har vært viktige for denne utviklingen. Idrottsforum.org gir i dag en unik presentasjon av skandinavisk og internasjonal utvikling på dette feltet.

Sportsjournalistikk er nå "in". I Norge arrangeres det i år for andre gang kurs i sportsjournalistikk for studenter ved Høgskolen i Oslo. Ved universitetene i Bergen og Stavanger har journaliststudentene tilbud om opplegg i sport og medier, og Norges idrettshøgskole gir fra neste år kurs i sportsjournalistikk. Høgskolen i Telemark har planer om fordypningsemne i idrett og medier på masternivå.

Sportsjournalistikk er også tema på de to største norske mediekonferansene denne våren. På den årlige SKUP-konferansen (Stiftelsen for kritisk undersøkende presse) er det en sesjon med tittel "Hvordan drive undersøkende og kritisk sportsjournalistikk", og Nordiske mediedager tar for seg forholdet mellom sponning, rettigheter og journalistikk: "Sportsjournalisten – Sponsorens beste venn?".[1] På forskningsfronten har Rådet for anvendt

medieforskning nettopp bevilget penger til et prosjekt om den norske fotballavtalen: "Sportsrettigheter, journalistikk og kringkastingsstruktur: Aktører, motiver og konsekvenser". Og i løpet av sommeren kommer Peter Dahlén ved Universitetet i Bergen med boka *Sport og medier. En introduksjon* (Høyskoleforlaget).

I Storbritannia ser en nå et nytt steg i utviklingen beskrevet ovenfor; et enda sterkere fokus på sportsjournalistikken. I løpet av forsommeren kommer professor Raymond Boyle ved Universitet i Stirling i Skottland med boka *Sports journalism: Context and Issues*. Den sosiologisk orienterte boka tar for seg forholdet mellom sportsjournalistikk, kultur, økonomi og PR. Den kommer på Sage forlag.

Det er også Sage som har publisert Phil Andrews sin bok *Sports Journalism. A Practical Guide*. Andrews er en anerkjent sportsjournalist og forfatter i England. Han skriver regelmessig for avisa *The Independent* og arbeider også med fjernsyn og radio. Han har fått flere priser for sitt arbeid, og underviser i journalistikk på universitetsnivå.

Denne boka er det den gir seg ut for å være: En "håndverksbok", eller det en på engelsk ville kalle "nuts and bolts of sports journalism". Hovedhensikten med arbeidet er å gi oversikt, kompetanse og gode råd til studenter og andre som skal drive journalistikk på sportsfeltet. Det er skrevet på enkelt, inspirerende og tiltalende vis i en poengtert og inkluderende framstilling.

Bokas ti kapitler gir god oversikt over feltet: Om sportsjournalistikkens gleder og utfordringer, om forholdet mellom sport og medier, om sportsredaksjonens arbeid, om kilder og kildearbeid, om rapportering fra begivenheter, om sportsnyheter og fotografier, om sportspressens sjangere, om intervjuing, om kringkastingsmediene, samt om publisering på Internett.

Alt er leservennlig presentert, og hvert kapittel starter med en punktoversikt over innhold og hva som skal læres. I tillegg inneholder boka instruktive og svært praktiske eksempler og øvelser, og noen ganger kombineres sågar eksemplene med øvelser. Forfatterens breie bakgrunn gjør ham i stand til å vise hvordan samme begivenhet kan dekkes i ulike sjangere både i presse, radio, fjernsyn og på Internett, og eksemplene og øvelsene fungerer godt gjennom hele boka. De har ikke karakter av å være pedagogisk påklistrede pliktløp, men føyer seg på konstruktivt vis inn i den øvrige teksten.

Andrews har også funnet plass til fem nyttige appendikser, som handler om hvordan en skal skaffe seg jobb, om sportsjournalistens arbeidsverktøy, om copyright-problematikk, om sportsbøker og -filmer, samt om juridiske og etiske problemstillinger.

Det kan også reises innvendinger mot boka. Den mest opplagte er at Andrews framstår som nærsynt på vegne av journaliststanden. Svært sterke kommersielle interesser knytter seg til nyhetsmedienes framstilling av sportsfeltet, og ikke all sportsjournalistikk foregår i samsvar med idealer for journalistikkens samfunnsrolle. I forhold t til et så sentralt område som sport er dette er selvfølgelig et problem i seg selv. Men problemet blir ytterligere forsterket fordi nyhetsmediene selv har sterke økonomiske interesser knyttet til forhold som sponing og rettigheter på sportsfeltet.

Den kommende sportsjournalist blir i denne boka utstyrt med lite ballast i møtet med denne virkeligheten. På en del sentrale områder er Andrews rett og slett unnvikende i behandlingen av etiske problemstillinger. Ett eksempel er når han tar for seg forholdet mellom det private og det offentlige livet til idrettsstjerner:

However, the line between the right to privacy and the public's right to know is a fine one, and many of the discussions about journalistic ethics are around where that line should be drawn. The debate is especially fierce around kiss-and-tell stories, and whether the media should pay for bedroom revelations about sporting celebrities. Does the fact that someone is willing to reveal intimate details of relationship give the media the right to invade the other partner's privacy? (side 76)

Sitatet viser at i en lærebok for kommende sportsjournalister har Andrews ikke "guts" til å svare på sentrale etiske problemstillinger han selv tar opp.

Et annet eksempel på Andrew sin unnvikende holdning er behandlingen av hvordan journalisten skal forholde seg til ulike typer privilegier som hun/han vil få i sitt arbeid:

Journalists are almost always given free access to events. They also get privileged access to competitors, players, coaches and administrators. They are sometimes provided with free travel and accommodation by event organisers or sponsors. They can be entertained or offered gifts of various kinds. All of this is perfectly legitimate, so long as journalists do not allow it to affect their objectivity or inhibit them from critical coverage when it is necessary. (side 78)

Andrews går ikke her inn på diskusjoner av hva uavhengighet og objektivitet egentlig betyr for en sportsjournalist.

Isteden velger han å framstille viktige prinsipielle overveielser som enkle individuelle valg.

Når det er nevnt: En bok av dette slaget skal ikke nødvendigvis dekke alle områder, og journalistisk etikk vil være et eget tema i all utdanning for journalister. Dessuten finnes det andre bøker som kan leses om sportsjournalistens møte med en kommersiell og kynisk virkelighet. I norsk sammenheng er dette for eksempel tematisert i Frank Brandsås og Einar Odden sin bok *Idrettens lakeier. Om sportsjournalister, makt og penger* (Forum-Aschehoug, 1997).

Med dette viktige forbeholdet anbefaler jeg *Sports Journalism. A Practical Introduction* som et meget godt og inspirerende bidrag for den som vil lære seg sportsjournalistikk.

[1] SKUP, se www.skup.no. Nordiske Mediedager, se www.mediedager.no.

© **Knut Helland 2006**

Köp boken från Adlibris.se

Kjøp boken fra Akademika.no

Køb bogen fra Saxo.dk